

Helsingfors/Mariehamn 4.3.2009**Nr 7/09****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
30.1.2009, nr 20/2009.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av näringsstödslagen för landskapet Åland, antagen av lagtinget 30.1.2009.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Landskapslagen innehåller nya 4 och 16a §, som föranleds av att 4 § i den av lagtinget 14.4.2008 antagna näringsstödslagen genom Republikens presidents beslut 8.8.2008 förordnats att förfalla, eftersom paragrafen utgjorde en behörighetsöverskridning.

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapet har enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapets myndigheter. Lagstiftningsbehörigheten beträffande näringsverksamhet hör enligt 18 § 22 punkten i självstyrelselagen till landskapet till den del den inte i nämnda lagrum förbehållits rikets myndigheter. Landskapet har dock behörighet att främja även sådan näringsverksamhet som utgör riksbehörighet. Eftersom den nu aktuella ändringen begränsar sig till att gälla en precisering av den delegeringsbestämmelse som ursprungligen intogs i 4 § i den av lagtinget 14.4.2008 antagna näringsstödslagen, uttalar sig Ålandsdelegationen i det följande endast om delegeringsbestämmelsen i den nya 16a §.

Enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som

enligt grundlagen och självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller. Grundlagens 80 § 2 mom. möjliggör för sin del utfärdandet av rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Härvid förutsätts att tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande är exakt avgränsat. Bestämmelserna i grundlagens 80 § har uppfattas så att det är möjligt för även de myndigheter som avses i dess 1 mom. att utfärda även sådana rättsnormer som avses i dess 2 mom. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet.

Den 4 § som genom Republikens presidents beslut 8.8.2008 förordnats att förfalla angav att en sökande bör uppfylla av landskapsregeringen beslutade generella krav för näringsstöd. Högsta domstolen konstaterade i utlåtande 27.6.2008 bl.a. att det av paragrafen inte framgår i vilken form landskapsregeringen ges rätt att besluta om generella krav för näringsstöd samt att det inte heller kommer fram om hurdana grunder som landskapsregeringen ska iaktta då den beslutar om de generella kraven. Enligt Högsta domstolen framträder de påtalade bristerna tydligt vid en jämförelse med regleringen i rikslagstiftningen. Rikets statsunderstödslag (FFS 688/2001) uppställer närmare ramar för hur statsstödet i riket kan beviljas. Högsta domstolen konstaterar att motsvarande reglering, som skulle uppfylla grundlagens och självstyrelselagens krav, inte fanns i landskapslagen i övrigt. Landskapslagens 4 § hade formulerats på ett vagt sätt. Paragrafen utgjorde därför en behörighetsöverskridning.

I den nya 16a §, *närmare bestämmelser*, preciseras de villkor och uppgifter som delegeringen gäller. Av paragrafen framgår dock inte i vilken form utövandet av delegeringen ska ske, varför den inte utsluter att det sker även i annan form än genom förordning. En delegering enligt grundlagens 80 § 2 mom. förutsätter, förutom att tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande är exakt avgränsat, även att det föreligger särskilda skäl med hänsyn till regleringen. Ett sådant särskilt skäl kan anses föreligga närmast när det är fråga om en sådan teknisk reglering av smärre detaljer som inte inbegriper prövningsrätt i någon större utsträckning. Enligt sistnämnda moment får en myndighet inte bemyndigas att utfärda föreskrifter ifall regleringens betydelse i sak förutsätter att den sker genom lag eller förordning. I landskapslagens 16a § är tillämpningsområdet för delegeringen i sig exakt avgränsat. I paragrafen förutsätts att ärendet inte hör till området för lag samt att regleringen sker i

enlighet med Europeiska gemenskapens rättsakter. Bestämmelsen i landskapslagens 16a § 1 mom. 1 punkt om sökandens rättskapacitet och förutsättningar hänför sig till grunderna för individens rättigheter och skyldigheter och bemyndigandet står därmed i strid med grundlagens 80 § 1 mom. och självstyrelselagens 21 § 1 mom. I övrigt innehåller paragrafen även en del bestämmelser som möjliggör för landskapsregeringen att genom landskapsregeringsbeslut även föreskriva om sådana närmare villkor som kan utgöra väsentligen längre gående regleringar, inklusive prövningsrätt, än vad som tillåts enligt nämnda 80 § 2 mom. i grundlagen och som därmed borde regleras i en förordning. Beträffande skrivningen i 16a § 1 mom. 2 meningen konstaterar Ålandsdelegationen avslutningsvis att såväl formen för som omfattningen av en delegering uttryckligen skall framgå av själva landskapslagen, och lagtinget kan således inte genom ett stadgande i landskapslagen överlåta på landskapsregeringen att avgöra om ett ärende är sådant att det inte behöver regleras i lag utan istället kan regleras i förordning eller i en annan form av beslut. Med beaktande av dessa omständigheter utgör landskapslagens 16a § en behörighetsöverskridning.

Ålandsdelegationens utlåtande

Med beaktande av det som anförs ovan anser Ålandsdelegationen att 16a § i landskapslagen utgör en behörighetsöverskridning. Den felaktiga bestämmelsen inverkar inte på tillämpningen av landskapslagen i övrigt, varför landskapslagen till övriga delar kan träda i kraft.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Mäenpää och Olsson jämte suppleanten Lindholm.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare